

KATHOLIKUS NÉPLAP.

42. szám.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizetheti rá Pesten, a jó és olesó könyvkiadó-társulat ügynökénél: czukoruteza 6. szám. földszint, sa szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Pest, október 19. 1853.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pesten a központi papnövelében.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

KOREAI MISSIO.

Ft. Franklet Amat ur ap. missionariusnak Barran urhoz, a külmissiók növeldejének előljarójához irt levele.

Kiang-nan, Schang-hai, Sept. 13-án 1852.

Igen tisztelt Elöljáró ur!

Midön uraságodnak hozzám Hai-nanba junius közepe táján küldött levelére válaszolnom szerencsém volt, egyszersmind jelenttem, hogy a nékem sok tekintetben kedves szigetet néhány hét múlva elhagyandom, s Mandzsu országba készülök, hová püspököm, Verolles ur meghitt. Miután a boldog s édes emlékü Sancier szigetet láttuk volna, Hong-Kongban ügynökünknel beszállottunk, s a mennyei birodalom (China) partjainál elvitörözve, néhány nap előtt a kék folyam óriási torkolatjainál megérkeztünk. Így utam két harmadát megtettem. Most Schang-haiban vagyok, ft. Maresca ur vendégszerető házában, s itt várom a keresztény hajót, melly a hideg Leao-tong partjaira szállitand. Reménylém, hogy ft. Maistre urat itt találom. Ez tavaszkor ft. Jousou ur társaságában kirándult Koreának veszedelmes éjszak-nyugati partjaira, de felülmulhatlan akadályokra talált. Azonban fáradhatlan buzgalma új vállalatra serkentette, s 10 évi fáradalmait s küzdelmeit a legszebb siker koronázta. Mivel tudom, hogy érdeklél viseltek uraságod missiónk iránt: elmondom, milly csudálatosan jutott e kedves társunk minap az elhagyott missióba, s pedig épen azon perczben, midön Ferreol és Daveluy urak sorsán leginkább aggódtunk, s uraságod ismét meg fog győződni arról, milly csodásan oltalmaz minket az Isten, midön emberi segély elhagyott.

Tavaszkori sikertelen kirándulása után Maistre

ur ismét maga volt, mivel bajtársa állomásunkra visszahivatott. Azon két keresztény közül, kiket derék consulunk Montigny ur koreai dicsőséges utjából (hol francia cethalászoknak, kik az elhagyott helyen hajótörést szenvedtek, segedelmükre volt) missionariusunk számára hozott, hogy kalauzai legyenek, csak az öregebb és ügyetlenebb maradt meg. Az ifjabb és ügyesebb a minapi vállalat alkalmával elveszett; ő ugyanis a tartomány belsejébe küldetett, hogy vizsgálná meg, milly módon juthatna a két missionarius oda, de szegény vissza nem jött, jóllehet megfogadta, hogy mentül előbb visszatér, ha csak el nem fogják s el nem vesztik. Kedves bajtársunk mindazáltal öreg kalauzával víze szállt, hogy a tulpartokra vetesse magát, ügyét egyedül az Istenre bizván. E keresztény benszülött lakása csak egy napi járásnyira volt a parttól, mert midön egykor Lapietre kapitány hajótörést szenvedén, Ko-kun-to szigeteeskén sátorokat ütött volna, ezeket a szomszéd hegyről látnia lehetett. Feltette tehát Maistre ur magában, hogy először is Ko-kun-to sziget felé, melly Lapietre táborozásától táborszigetnek neveztetett, fog vitörözni. De ehhez jó kormányos és alkalmas malay, vagy chinai hajó kellett volna. Ügyes kormányost csak a két europai hadihajón lehetett volna találni, mellyek Schang-hay folyóban horgonyoztak. A hajóskapitány emberei közül egyet sem akart az igen veszedelmes vállalatra felaldozni, s mivel így se kormányzót, se alkalmas hajót nem kaphattunk, mindnyájan elvesztettük reményünket a vállalat kivitele iránt, — egyedül Maistre ur reménylett még és bizott az Istenben, hogy itt, hol minden emberi segély hiányzik, nem fogja visszavonni segédkezét. Egy jézustársasági pap, kinek a tengerészeten némi jártassága volt, kor-

mányosnak ajánlkozott, és a távolabbi Tsong-ming szigetről alkalmas hajócskát szereztek, azonfelül a Schang-haii francia consul minden módon segítette a vállalatot. Ugyanis Helot jezsuita-atyát, hevenyészve lett hajóskapitányt a Ko-kun tónál hajótörést szenvedett bárka romjainak megtekintésével bizta meg, s ezen ürügy alatt könnyebben juthatott a koreai missionarius a tartomány belsejébe.

Ezen előzmények után a bárka utnak indult, a sárga tengeren kifeszítve szalma vitorlát, s Ko-kun-to szigeteske felé evezett. De alig volt a nyílt tengeren, iszonyu szélvész kerekedett, s az óriási hullámok minden perczen szétrombolással fenyegették a bárkát. Missionáriusaink kénytelenek voltak azt Tsong-ming sziget felé irányozni, melly sziget a kék folyam óriási torkolatát ketté szegi, épen midőn a tengerbe ömlik. Így a szigeten kelle vesztegelniök, hol Mária mennybemenetelének ünnepét a jámbor szigetlakókkal ünnepelték. Nem sokára új bátorságot vőnek, s Mária segedelme alatt a roncsolt bárkán tengerre szálltak, hogy az ohajtott koreai félszigetre juthassanak.

De a partokat nem lehet látni, s így az irányt kellett kitudniök. Helot atya tengeri eszközeit elővette, de hasztalanul. — „Csak bátran, serkenté Maistre ur, nem sokára meg fogják mutatni eszközei a veendő irányt.“ — S csakugyan nem sokára meglették az irányt, mellybe haladniök kellett; ők azonban nem annyira önmagokban, hanem inkább a koreai vértanúkban bíztak, s különösen a lelkes Kim Andrásban, kit a vészteljes tengeren védszentökké választottak.

Nyolcz napi vész és félelem közt haladtak, de a kilencedik napon egy szigetesoport mutatkozott a láthatáron, s a mi hajócskánk egyenesen a szigetek felé tartván, egyikén kiszálltak. Maistre ur, ki a szenvedett hajótörés után Ko-kun-to szigetén lakott, nem ismerte meg azonnal a szigetet, s nem akartak sokat keresni, nehogy alakosok előtt gyanuba jöjjenek, azért késedelem nélkül kiszálltak, s a faluba mentek, hogy az egyenes szívü s együgyü lakosoktól Ko-kun-to sziget fekvését megtudják. „Mi nem tudjuk, hol van, felelék, jóllehet a többi kérdésekre kielégítő választ adtak. Magok közt saját nyelvökön pedig arról szólottak, hogy a sziget fekvését büntetés terhe alatt meg nem mondhatják. Ezt Maistre ur megértette. Mivel azonban így sem mire sem mehettek, mindketten a bárkába visszamentek; utközben a mandarinnal találkoztak, kit eljövetelek híre a partra esalt, azon szándokkal, hogy a missionariusokat különféle kérdéseivel zavarba

hozhassa. A hajóra hivatott, hol Helot atya, ki egyszersmind kormányos, kapitány és ügyviselő volt, a határőr-mandarinnak megmutatta irományait, s kérdé tőle, merre legyen Ko-kun-to, a táborsziget? A furfangos mandarin mindig kitérő választ adott. De Helot atya sürgeté őt, hogy végzendő dolgai vannak, s azért tartozik neki a szigetet megmutatni; s minthogy a mandarin felelni nem akart — a missionariusok kérték: távoznék a hajóról, mi meg is tett, s ők tova hajóztak, hogy a táborszigetet máshol keressék, de alig jöttek a sziget csücsára, azonnal észrevették a tekervényes utat, mellyet a hajótörést szenvedett francziák azelőtt a meredek hegycsúcs oldalán csináltak, s nem messze egy roncsolt hajó maradványaira is akadtak. Miért is horgonyt vetettek, örülvén, hogy az annyira keresett szigetet az isteni gondviselés vezénylete mellett olly véletlenül meglették. E közben este lőn.

Másnap napköltekor a még öt óra járásnyira eső koreai száraz földet kémlétek ki, alkalmas pontot keresendők, mellyen a legközelebbi éjszaka kiköthessenek. Alig jöttek vissza a kémlők hajóikra, midőn a tegnapi mandarin ismét feljök közelge. De mivel akkor nem akarta Ko-kun-to sziget fekvését megnevezni, Helot atya nem bocsátá a hajóra, s csak azon feltét alatt akarta látogatását elfogadni, ha az nem hivatalosan, hanem csupán tiszteletből történik. Kölesönös tisztelekdedések után a mandarin visszament Ko-kun-to-ba; a missionariusok az estet bevártak, hogy hajójokat közelebb hozzák a koreai partokhoz.

Ezalatt iszonyu szélvész támadt, melly a tengert egészen felzúdította, a veszedelem nagy volt, s hajónk a sziklak közelében; a különben gyáva chinai hajóslegények missionariusaink példájára neki batorodtak, s minden veszély daczára Maistre urat a koreai új kereszténnyel együtt partra iparkodtak szállítani; azonban szerencsétlenül zátonyra akadtak! „Majd eljő a dagály, s tovább mehetünk“ mondanak a chinaiak, s rövid idő mulva el is jött, és a hajót megindította, s miután egész éjjel a szirtek közt ezirkáltak, a szárazföldtől egy órányira horgonyt vetettek, minthogy a partokhoz közelebb jönni lehetetlen volt. A nappal megjött, de az iszonyu vihar miatt nem volt tanácsos ladikon szárazra kiszállani. S így vesztegeltek egész nap. Végre újra éj lett, sötét és viharos, a vihar csak éjtél tájban csillapult, s a tenger csöndesebb lőn. Szerencsésjökre a mandarin sem szállhatott szárazföldre, hanem hajóján kellett maradnia a nagy vihar miatt s így nem tehetett a missionariusok kiszállását gatló

rendeleteket. S következő reggel 29-én az éji vihar után Maistre ur, mindnyájok épülésére, szégyény koreai ruhát öltött magára, s a ladikon, melyet négy izmos chinai a szárazföldnek irányzott, a partra törekedett, magával vevén az ujontert koreait; — nehogy azonban az evezők csapkodása a parti halászokat felébresztené, bambusnádból árbocot, s szalmagyékényből vitorlát készítettek, s a ladik esendesen a kijelölt partra csuszott. A parton szétszórva halászgunyhók voltak, minden mély esendben volt, s Maistre ur veszély nélkül kiszállhatott. Azután kedves bajtársunk koreai vezetője után a meredek parti hegyet megmászta; mindegyikök hátán a legszükségesebbet vivé. Nem sokára a hegy tulsó oldalán eltűntek, hogy ott levő drága missiotársaikat karjaikba zárhassák. Tán azóta Maistre ur a vértanu halált már elszenvedte, legalább semmit sem hallottunk róla, s többi társainkról. Jézus és Mária oltalmazza őket!

Ezalatt Helot atya a bárkán maradt, imádkozván a bátor áldozatért, míglen a ladik visszatért. Alig oszták szét a kelő nap sugarai az éj homályát, mellynek palástja alatt a jámbor esel sikerült, azonnal közelgett az alkalmatlan határőr-mandarin a hajó felé, de Helot atya megtiltá neki a hajóra jöhetést, miért is ez törekvéseit hiszulva látván, szárazra tért s a közellevő faluba vonult. Nem sokára számos kis hajó mutatkozott a partok hosszában. Éjjelre bizonyos távolra őr-tűzek rakattak, hogy az örök mint nappal part-hosszant vigyázhassanak. De éberségök késő volt. Maistre ur már szerenésesen becsempészte magát; később nem tehetné volna.

Nehogy Maistre ur bemenetét elárulják, azonfelül tudósításokat is kaphassanak a tartomány belsejéből, Helot atya jónak látta még egy ideig a consuli ügynök szerepét viselni, s a szélvész után Ko-kun-to előtt ismét horgonyt vetett. A mandarinnak azonban semmikép se tetszett a jelentéktelen idegen hajónak megjelenése, azért folytonosan kémlelődött, s ügyekezett az előtte gyanús küldöttségnek célját megtudni. Miért is eselhez nyult. Hajdúi egyikét főmandarinná változtatta at, nagy kísérelő csapattal látta el, s három bárkára szállottak ötvennél többen; zászlóikon e fölirat volt olvasható: „A fő Mandarin békés vizsgálatot jön tartani“. A francia hajóparancsnok (Helot atya) kinek egész kísérelő nyolcz chinai matróz volt, s konyhakése egyedüli fegyvere — meg nem ijedt e nagy esporttól; hanem az ál fő-mandarint a hajóra engedte jönni írno-kaival és tolmácsaival együtt. A hajón egymás irányában ülven, Helot atya így szólítá meg a

mandarint: „Mit kívánsz tőlem? hiszen minden benne van irományaimban, mellyeket átadtam, ha te főmandarin volnál, tudnád, minő járatban vagyok, hogy csak azon ügyben jöttem ide, mint irományaimban foglaltatik, s most nálad nélkül is megtekinthetem a hajó romjait, sőt már meg is tekintettem, s ennél több nem kell, réad nem szorultam, esaló, (mert Helot atya észrevette a eselt) távozz mentől hamarább, te nem vagy a fő mandarin!“ S az álmandarin követőivel együtt s a másikkal szótlanul elhagyta Helot atya hajóját.

A következő napokon folyvást szigorú őrizet volt a partokon. Helot atya látván, hogy a szárazról nem kaphat tudósításokat, felszedeté a horgonyokat, a gyékény vitorlát megereszté, s elhagyá a helyet, hova csak ennyi vész után jut-hatott. Elvitorlázott a chinai matrózok örömjaja között, hogy a veszedelmes vállalat olly szerenésesen sikerült. De bámulták is a missionariusok apostoli buzgóságát, mellyet egyedül sz. hitünk nyujthat. S már is oktatást nyernek benne, hogy szentegyházunkat igazi megtérésök által megörvendeztessék. Helot atya, a derék kormányos és hajóskapitány nyolcz nap óta ismét körünkben van, s mi folyvást háláljuk fáradságát, s szerenéseltetjük, hogy vállalata annyira sikerült.

A mi engem illet, ft. Elöljáró nr! remény-lem, hogy legközelebb én is hajóra szállok, s másodszer eresztém magamat a Leao-tong hullámaira. E vállalat nem olly veszedelmes, s azért nem remélhetem a vértanuság dicső koronáját. Imádkozzék érettem, hogy mint buzgó apostol végezzem pályámat. Legmélyebb tiszteletemet az igazgató uraknak! Urasagod legalázatosabb szolgálja
FRANKLET A. ap. missionarius.

Jegyzet. Egy missio sem fordul elő annyiszor az évkönyvekben, mint épen a koreai. Nem szükség tehát, hogy fájdalomteljes multjának dicső tetteit itt elsoroljuk, telvék azokkal az évkönyvek. Csak néhány vonásokat, neveket s adatokat hozunk fel, hogy a tárgy fontosságának s a jámbor olvasó sz. vágyának eleget tegyünk.

Korea mai napig azon elkülönözöttségben van, mellybe Azsianak távol fekvő részei annyira elsúlyedtek. S jóllehet China szabad bemenetet enged az europainak, s Japan nem sokára a chinaiak példáját követendi, Korea mégis elzárja magától a nyugoti népeket. Ennek három oka van: földterületi fekvése, a nagy szegénység, s a gyanakodó kormány szigora.

Ejszaknak, hol egyedül határos a szárazfölddel, a határvonalat egy tizenöt órányi széles

puszta képzí, mellyet művelni vagy rajta házat építeni nem szabad. E puszta mögött, mint a koreaiak állítják, surúbben állanak az örök, mint áthatlan erdeikben a fak. — Nyugotról Koreát a tenger környezi, s veszélyes szirtjei, kivált újabb időkben a számos hajótörés által szomorú hirre kaptak. — Keletről és délről tenger, vihar, hideg, jég, és a keresztény vérel áztatott japáni császárság földje környezi. Korea tartományban, melly tömlöczként őriztetik, tiz millio ember sölödik. Itt hirdettetett 221 év előtt az Evangélium, itt él a legnagyobb szorongatásban egy 11 ezer lelket számoló ker. község. Itt fáradoznak titokban 1845 óta Ferreol püspök és Daveluy francia pap, s épen most láttuk, Maistre urat is bejutni — a vértanuság koronáját elnyerendőt.

A koreai egyház története a vértanúk történetéhez hasonlítható. Evkönyvei vérbetűkkel írva, minden évet üldözés tesz nevezetessé, mindenütt kín-, tömlöcz-, s kivégzésekkel találkozunk; ott minden előkelőbb keresztény vértanu; a legelső, ki megtért, vértanu lett; az első chinai áldozár, úgy mint az első benszülött áldozárok vértanui halált szenvedett; az első püspök, az első európai missionarius vértanúkká lőnek. E se tartomány átléphetlen határvonalai körül barangolt Maistre ur 10 esztendeig, 60,000 frankot költvén el, hogy bejuthasson, s néhány szegény, ismeretlen keresztényt megvigasztaljon. Itt váltott ő mindenféle öltözetet, a chinai partoktól a Leao-tongi vadonságokig minden veszélyt kiállt, majd koreai, majd chinai, vagy francia hajósokat szőlított meg, hogy a túlpartokra szállítanak, hol reá csak a sir várakozott. Olly bizonyosnak látszott a halál e vállalat kivitelében, hogy a legmerészebb tengerészek sem merték őt a túlpartra szállítani, nehogy a bizonyos veszedelem torkába vigyék. Csak is egy apostoli szív tudott minden veszedelmen felül emelkedni. Helot ur, ki mint áldozár tudta a kereszt gyalázatát, mint tagja olly társaságnak, melly nehézségeket és veszedelmet nem ismer, előjárói akaratanak eleget vélt tenni, ha egy idegen missionáriussal hősieség és áldozatkészségben vetekedik; — mig mindnyájan elesüggednek, a bátorlelkü atya roncsolt hajón kormányossá lesz, hogy a buzgó apostolt ezer vizály között a kitüzött czélhoz vezesse. És akkor érzé Helot atya a legboldogitobb örömet, midőn a vállalat sikerült, midőn életét koczkaztatá, olly missio ügyében, mellyre nem küldetett. —

Milly egészen ellenkezőleg cselekszenek a protestans angol missionariusok! — 1836-ban szinte Koreába bátorokdta jönni. „Egyszer, így

beszéli Faivre ur, egy európai hajó állott meg a part közelében, zászlain chinai nyelven e szavak voltak: „Jézus Krisztus vallása“. Nagy lett a keresztények öröme, kik a partok felé siettek, vélvén, hogy ker. társaik jönnek; de miután a predikátor őket a pogány népek módja szerint, „áldjon meg benneteket a föld szelleme“ köszönté, észrevették, kivel légyen dolguk, s mindnyájan visszafutottak, honnét jöttek. A predikátor néhány esomó bibliát hányt ki a partokra, s a koreai királynak néhány chinai nyelven írt könyvet küldött, mellyeket azonban a király azonnal visszautasított, sőt angol könyveket is küldött nékie, mintha a fejedelem az angol nyelvet értene.“

Mennyire különböznek e tekintben is az angol protestans missionariusok tőlünk, minden pártatlan bíró könnyen átláthatja. Nem épen érdeknélküliek lesznek egy tengeri hadtisztnak következő sorai, mellyeket naplójába feljegyzett: „ — — Mi tulajdonképen az angol protest. missionarius? Orvos, iparúzó, kereskedő, tanító, családanya, de szív és szeretet nélküli, társalgásában a kenet, a meleg hiányzik. Hatalmas pártfogói vannak, gazdagon fizetik, de soha sem mer országának hadihajóitól messzebbre távozni, mellyeknél mindig ótalmat talál.“

„S hasonlítsuk össze ezekkel a kath. missionariust! Mint hű bajnoka a hitnek, egyedül marad a legelső parton, a nélkül, hogy tudná, hol kap másnapra kenyeret; daczol az éhséggel, a nyomorúsággal, nem féli az emberevők dühét, nem kinzóeszközeit; egyedül maga, minden akadályt felül mulva, halad czélja felé. A martYROK vére még inkább lelkesíti őt. Minden szokást, minden viseletet elvállal, minden nyelvet megtanul. Ő Chinában chinai; Tatárországban tatár; Tibettől Uj-Seelandig mindenütt otthonos. A legszigorúbb tilalmak daczára Pekíngben van, Koreában, Siamban, Tong-Kingban, ott van a brazíliai erdőkben, a canadai tengeren, az afrikai pusztákon, s majd mindenütt biztos lakás, család, barát nélkül. De milly hatalmat nyer szózata a földiek megvetése által! Erkölcestana vigasztaló, élete példás; nyomor, megaláztatás, veszedelem, nem törhetik meg buzgóságát, nem akadályozhatják áldozatkészségét. Alázatosabb az alázatosnál, szegényebb a szegénynél keresztényei között, mégis ő lelkesíti a többieket nemes tüzével, melly keblében olly hön lobog; — s miért? mert a költő szavai szerint: „Szólani tud a szeretet nyelvén, s mert életet adni nem késett az igazságért.“ Ő hozzá, és nem hozzátok Anglia kényelmet vadászó predikátorai, illik az önmeg-

tagadás és áldozatkészség vallását ernyedetlenül hirdetni. . . .“

„Nem tagadjuk, hogy a világ minden részeiben találunk prot. missionariusokat. Gasparin ur sok helyet említ, hol buzgalmukat tanusították, vagy mostanig is tanusítják. Van elég illy hely, jól tudjuk. Mi a sírok hosszú sorát illeti, mellyet említ, azt mi nem láttuk, s alkalmasint ő sem. Annyi bizonyos, hogy sehol sem akadunk kath. missionariusok sírjainak hosszú sorára. Ezek egyenkint mennek szét s eltűnnek, évek mulnak s nem hallani felőlök. Hol van sírjok? Vagy tán nincs is? Isten tudja!

Larminat A. tengeri hadtiszt
(nov. 9-én 1851.)“

Emlék.*)

VIII.

Boszuért kiáltott
A bel tiszta vére,
Mellyet Kain kiontott,
Boszuért az égre.

S megtorolta Isten
A kiontatott vért,
Mebüntetve szörnyen
A kegyetlen testvért.

Maradása nem volt
Többé a bűnösnek,
A vadonba űzte
Kinja önszívének.

Mig kipusztult végre,
Vére lett a díja;
S nevét a történet
Vérkönyvébe írta.

S boszuért kiáltott
Bethlehem környéke.
Mert kiontatott szép
Kisdedinek vére.

*) Mutatvány nt. G a r a y A l a j o s urnak „Emlék Jézus szent gyermekéje tagjainak“ című s nyomtatásra váró dalfüzéréből.

S megtorolta Isten
Heródes büntettét;
Ronda férgék ették
Meg eleven testét!

És híre maiglan
Megvetés, utálat —
A minő a tett, nyer
Ollyatén jutalmat.

S nem kiált-e fel a
Millió sok kisded
Kiket a kegyetlen
China elemésztet?!

Nem kiált-e égre
Haragos boszuért:
A mert gyilkos karja
Onta annyi sok vért?!

Felkiálta immár
S meghallotta Isten
Jajjait, keservét —
S szóla rá eképen:

„Veszzen China! veszzen
El a föld színéről;
A pogányhit ottan
Diadalt miért ül?!

Fénye a keresztnek
Lesz a nép vezére;
S nem folyand ki többé
Kisdedinek vére!“

És a mit az Ur mond
Szent, örök, igaz lesz:
China megtér, avagy
Föld színéről elvesz!

X.

Francziáhon halhatatlan
Lelkes Püspöke!
A malasztnak szent sugalma
Téged illete;
Tiszta lelked rejtekén kelt
A nagy gondolat:
China kisdedit megmentni
Keljen társulat!

Mellyre gyorsan egybehivtad
Hazád kisdedit,
S megnyitád előttük szived
Érzeményeit.
Egybehivtad mint a Mester
Jézus hajdanán
Mondva hiven, a mi csenge
Szó szent ajakán:

„El ne tiltsa senki őket
S hozzám jöjjenek,
Mert övék az ég hazája
A jó kisdedek!“
És igéid szent varázsa
Mert megilleté

Öket, ezereként jöttek
A hívó felé.

S vetélykedve hozta kiki
Adományait,
Hogy megmentse vele majd ő
Kis testvéreit.
És Istennek, mintha volna
Végtelen sok millió,
Olyan kedves a fíllérke,
A mit nyújt így az adó!

G a r a y Alajos.

Sz. Pál Apostolról nevezett papok romai Gyülekezete.

Mint hogy Isten szava által bizonyosokká tétetünk arról, hogy jó és kellemes dolog az atyafiaknak együtt lakni, s hogy az áldások bővebben árasztatnak az irgalom Atyjától azokra, kik az ő nevében egyesülnek: az mégis különösen jó és leginkább kellemes, ha az ilyen társulat a Jézus legszentebb szívében egyesül, s abban, mint a szikla üregeiben, mintegy fészket rak, és legbiztosabb menedéket keres. Jézus, a legszerelmeoseb akarja, hogy mindnyájan e szívben legyünk, mellyből folynak az édes-ségnek legteljesebb árai: hogy ebben szövetkezvén, rendes táborot képezzünk, mellynek zászlai a szeretet és ama legszentebb szív, melly az irántunk szeretőnek nyila által sebesítetett meg. Ezen okból 7-ik Pius, szent buzgalmánál fogva, mellyel kebele gyuladozott, hogy mindnyájan a Krisztus szívében lennénk, sz. Pál apostolról nevezett papok gyülekezetének megengedte, hogy a Jézus Szíve Társulatát megalapíthassák, mellyet buesukkal gazdagítván, egyszersmind azon szabadalommal ruházta föl, hogy más híveket is kebelébe fogadhasson. De hogy a szent ügy nagyobb sikernek örvendhetne, jónak látszott, ily társulatokat más helyeken is alapítani; miért is ugyanazon szentséges atya 1803-ki január 25-ről kelt, s ezen ügyről szóló levelében elhatározta, hogy valamint Roma városának más főtársulatai, úgy szinte az említett sz. Pál apostol gyülekezete, hatalommal bírjon, mindazon társulatokat, egyesületeket, mellyek hasonló sz. célra Roma városán kívül bárhol létre jövednek, magával egyesíteni, s velők minden buesukat, mellyekkel bir, közölni; úgy, hogy bár azon társulatok, a helyeknek különfélesége által egymástól elválasztva, sok tagok legyenek is, mégis ugyanazon egy fejnek testét képezzék. Mint hogy tehát a sz. Mártonról nevezett Pannon-hegyi Főapátságban létező, Jézus sz. szíve társulatának igazgatói, tőlünk, kik a nevezett gyülekezetnek kormányával megbízva vagyunk, azt kívánták, hogy ama társulatot a mi társulatunkba bekebelezzük: legajtatósabb kívánatukat diesérvén, s e fölött kimondhatatlan örömmel elárasztatván, kérelmükbe beleegyezünk, s nyert apostoli hatalmunknál fogva, az említett, és Jézus szívének tiszteletére alakult, s a nevezett főapátságban létező társulatot — megtartván a megtartandó 9 szabályt — ugyanazon szent szívről nevezett társulatunkba bekebelezzük; s vele, a mi társulatunknak boldog emlékü 7-ik Pius, s 12-ik Leo pápától engedményezett s 16-dik Gergely pápától megerősített buesukat közöljük. —

Minket pedig, szent szándékunkkal segítsen az embereknek kegyes és irgalmas Üdvözítője Jézus, kinek

szívében egyesülünk, hogy ama szent tűz által gerjesztetvén, mellyet ő hozott a földre, úgy fussunk földi pályánkon a szentek, és különösen Máriának a szeretet Anyjának esedezése által segítette, hogy végre a hervadhatatlan koronának jutalmát elnyerhessük, s a szentek társulatában együtt uralkodhassunk.

Mikről hogy kiki bizonyossá tétessék, adjuk ezen oklevelünket, saját kezünk írásával, és gyülekezetünk pecsétével megerősítve.

Kelt Romában, július 13-án 1853.

VELEMENYADÁS.

Mikép volna eszközölhető egy olly intézet alapítása, melly elaggott tanítók, özvegyek s árvák részére segédmezezt nyujtana? — Az életmódnak reményét elveszteti, biztosított anyagi létünknek talpkövet döntve látni, nem kicsiny fájdalom! — Lehet-e önérvélti fölségelésre még csak reménye is a harmincz, sőt nem ritkán több évekig fáradozó, kevesből keveset megtakaró, elaggott tanítónak? Nem kell-e egy tanítótól hátramaradt özvegy s árváknak hajlék s vagyoni nélkül, a szegénység nyomasztó jövedőjének romjaiban találni enyészítőket? Tanítók! van-e köztetek, ki fennidezett soraim valóságában kételkednek? Van-e köztetek, kit szívem legbensőbbjéből kitört ohajtásom enmagatok, s tiétek iránti részvét- s könyörületre ne bírna? ha nincs, siessünk s akarjunk enyhíteni az édes mindnyájunkat illető inség aggasztó súlyán: öszpontosítsuk erőnket, álljunk össze, teremtsünk intézetet, jövedelmünk mennyiségéhez szabottat. Miért ne követhetnők mi, a már 1828-ban a Losonez vidéki protestans lelkészek által indítványozott, s a Vác környéki jegyzők által is foganasított tervet. Szerintem, e czél kivitele elejébe gördülendő akadályokat kellő szorgalom, buzgó akarat, de leginkább a kitartó önmegtartóztatás által lehet elhárítani. A módok választása körül nem sokat kell haboznunk.

Legelőször is kérjük fel azokat, kik mindig s mindenütt irt tudnak, és szeretnek rakni az emberiség vérző sebeire, t. i. a rom. szentegyház érdemkoszoruzott főnökeit s minden lelkes fiait, hogy járuljanak most is, mint mindig az emberiség oltárához, öntsenek balzsamot a fájdalom sebére, enyhítőt annak, ki elfogadja, boldogítót annak, ki nyujtja.

Én hiszem, hogy kérelmünk nem leend siker nélkül. Jól tudják szentegyházunk főnökei azt, miszerint ily nemes tett által részt vevnek ki magoknak a könyörület Istenénél.

Nemde a könyörületre nincs hajlandóbb szív a női szívnél? Egész buzgalommal felkérjük tehát majdan a kedves hölgynevet is, kinek gyöngédebb keble mindig nyitva áll a könyör. angyalának befogadására, hogy e szép czélú emberbaráti intézetet azok, kiknek nagyobb rész jutott a világ javaiból, adományaikkal elősegítsék.

Hiszen e nem volna rossz, sohajtanak talán többen sorsosaim közül? Persze, hogy a sült galamb nem reptül száánkba, Nekünk is lenne teendőnk. Jövedelmünk mennyiségét nem szándokom fejtegetni, elég, ha önmagunk érezzük silanságát. *) Mint hogy azonban a keveset is fellehet osztani, elmondom, legyen az bár pium deside-

*) Nekem, ki e sorokat írom, 180 p. frt. a fizetésem, ebből kell hatod magammal tengődnöm Szolnokon, hol mindenert két art fizet az ember.

rium is, mi lenne önkötelességünk. Mielőtt azonban tárgyam mélyebb bonczolgatásába ereszkedném, felkiáltok: Ugytársak! vegyétek szemle alá ugyan nemes, de egyszerűs mind szomorú állásokat, s felkarolván elvemet, ne legyetek röstök, az áldozatba kerülni látszó jót követni. Figyeljünk tehát, s alább irt tervpontjaimat vegyük vizsgálat alá.

Az intézet tagjainak beállításáról és kötelezvényeiről.

Az aláírási könyvnek feje leend: Alólirt résztvenni akarván a tanítók nyugdíjazását eszközölő intézet fentartásában, lekötelezem magamat mindazon fizetésekre, mit az intézet tőkét szaporító pontok előlme adnak. Ezen lekötelezettséggel lemondok minden perorvoslatokról.

N. N.

Az intézet tőkéje s ennek szaporítása.

1. §. Az intézetet alapító tag örökre ir alá 40 ezüst forintokat, mely összeget két, folyton egymást követő esztendőben tartozik letenni.

2. §. A tanítói állások három rendbeliekre oszlanak s így az örökre aláírt 40 ezüst forinton kívül, első állású 6, második 4, s végre a harmadik minden kivétel nélkül évenként 2 ezüst forintot fizetni tartozik.

3. §. Szegényebb állásból jövedelmezőbbre való átmenetkor, egy határozott bizonyos mennyiség fizetendő.

4. §. A próbatételek kivívott tiszteletdíj fele a töképező gyarapítására fordítandó.

5. §. A megkívántató bélyegezésért járandó költséget a tagok aránylagosan fizetik.

6. §. Az ilyen rendszerű, de adakozás útján gyűlt tőke is állandó leend, s ennek csak kamatja fordíttatik segedelmezésre.

A pénzalapok kezelése, s a tagok jogairól.

7. §. Az intézetet igazgatja maga a tanítóság. Hat igazgatósági tagot választ 2 vagy 3 évre, mellynek leforgása után új választást tesz, vagy a régieket megmarasztja.

8. §. Az igazgatósági tagok egy elnöknek leendnek alávetve.

9. §. Az igazgatóság az alapítókkal évenként gyűlést tart. Elnök hívja össze, végzéseit az elnök által íratnak alá.

10. Folyamodások az elnökhez intézendők, ki ezeket a gyűlésnek előadja.

11. §. Az igazgatóságra bizott ügy: a pénzkezelés s a segedelem kiosztás.

12. §. Az igazgatóság gyűléseiről rendes jegyzőkönyvet vezet.

13. §. Elnök az igazgatósággal szabadon hozhat oly rendszert, mellyet a pénztári állapot biztosítására jónak gondol.

14. §. A pénztárnok az elnöknek, és igazgatósági ülésnek alá van rendelve, a számadásokat vezeti, e végre egy naplót s főkönyvet tart. Állását felelőség terhe alatt vállalja magára. Segedelmezést elnöki utalvány mellett oszt ki, valamint egyéb fizetéseket is.

15. §. Az intézet segedelme oly tanítók, özvegyek, vagy árváktól megtagadtatik, hol az alapító tag fizetése elhunyt előtti négy évben kimaradt.

16. §. Ha nem lennének segedelmezésre szorult elaggott tanítók, özvegyek vagy árvák, a kamat a tőkéhez esatolandó. Segedelmezésről önkényes lemondás esetében is.

17. §. Beesületes jellemű, de aggság vagy előre nem látható elgyengülés miatt állásoktól elmaradt, ugyszinte

35 évig működő tanítók, hivatalukról önkényes lemondás esetében is, a segedelmezésben egyenlően részesülendők.

18. §. Az özvegy azon esetben is, ha a férj részvényt csak egyszer fizette s meghalálozott, részesül az intézet adományiban, és pedig halála órájáig, ha csak újra férjhez nem megy.

19. Az alapítónak s özvegyének halála után, a törvényeszerű mindkét nemen lévő magzatok 18 éves korukig felét huzzák a segedelmezésnek. Azonban

20. §. 18 éves kort el nem ért, s férjhez ment leányok e jogban nem részesülnek.

21. §. Ha valaki később lesz az intézet tagja, az az előbbeni évek részvényeit kamataikkal együtt tartozik kiegyesíteni.

22. §. Ezi a tagok saját kezeikkel aláírják, tanujelül annak, hogy a kitett pontokat kötelező erejűnek lenni tudják.

23. §. Gondoskodik az elnök s igazgatóság, hogy a tőke biztos helyekre adassék kamatra.

Nagy-Káta, Gödöllő egyház kerület tanítói, társaim! én kezetekbe adom a fonalat, mit közakarattal gombolyítsatok fel. Ha pontjaim talán, czélszerűtlenek, szabad utasítást máshol is keresniük. En csak indítványozó vagyok, legyetek ti végrehajtók. Ha tehát eljárásomban megnyugszotok, közöljétek azt bérmentes levelek útján jövő 1854-ki év január első napjáig velem, akkor egyéb teendőinket is tudatom veletek. *)

Végre, egész alázattal felkérem a fent kitett kerületek érdemdús lelkipásztorait, legyenek kegyesek lapjait átolvasás végett ugytársaimnak átengedni.

Kelt Szolnokon, 9-ik október 1853.

Lénárd Alajos,
rendes tanító.

Katholikus hitélet.

XLVIII.

Győr, oct. 14. A sz. korona feltalálása örömmünepét mi győriek e hó 9-ik napján szenteltünk meg. A vérontás nélküli sz. mise hálaáldozaton, mellyet nt. S ú s i c h György prépost ur mutatott be, jelen volt a főtiszt. papságon kívül a császári katonai, megyei és városi hatóság díszes öltönyeikben, nem különben az összes ezéhek zászlóik alatt, képviselve a tanári testület, s ugyis vasárnap lévén, a nagyszámú hívek serege. A sz. Mise áldozatot megelőzte az egyházi sz. beszéd, mellyben tiszt. Nagy Ignác káptalani káplán, a sz. korona történetét taglalta, mellyből kiemelendő azon bizonyítás: miszerint a sz. ko-

*) Közljük ezen, emberbaráti szívből származott „Vélemény-adást”, mint merő indítványt, melly a t. tanítói kar anyagi gyámolítását vette czélba. Figyelmeztetjük egyszerűs mind az egyesülni kívánókat, hogy az egyleti törvény szerint, bármily keletkező társulat a fensőbb hatóságok jóváhagyását tartozik kieszközölni. Nem lenne czélszerűtlen a főmagasságu bíbornok s hercegprímás még mint pécsi püspök által Pécs megye tanítói gyámolítására létrehozott s jelenleg is virágzó hasonló társulat alapszabályait is figyelembe venni. Ha Pécs megye néptanító karának valamelyik t. tagja ezen társulati szabályokat nekünk megküldeni szives volna: mi lapunkban szívesen befogadnánk, miszerint azok másutt is utánoztassanak, s a nap terhet s melegét viselő tanítói-rend lelki testi javára meghonosítottassanak. Szék.

ronának Magyarhonba jutása és 800 éven keresztül számíthatatlan veszélyekből kiszabadulása, egyedül Máriának, Magyarország Nagy-Asszonyának köszönhető Isten után, mert mondá a szónok: midőn sz. István 2-dik Szilveszter pápához küldött koronáért, a követ odaérkezte előtti napon elhatározta a szent atya, a birtokában létező koronát a lengyel hercegnek adni; de éjjeli megjelenés következtében — melly megjelenést bátran tulajdoníthatni a Bold. Szűznek — a sz. koronát István fejedelem követjének adá át! S mivel sz. István a Bold. Szűz esküvőjére nyerte a sz. koronát, halála előtt hála tanúságul ismét a Bold. Szűz oltalmába ajánlotta és hagyta örökségül, s így a sz. Szűz magyar hazánk ezen sz. ereklyéit, mint neki ajánlott örökséget oltalmába fogadta és 800 éven át számtalan nyilvános veszélyből kimentette. A sz. Szűz ezen mennyei oltalmának nyilvános bizonyossága, a sz. koronának az elmúlt 4 év alatt egyedül a mindentudó Isten előtt ismeretes veszélyekbeni forgása után, épen Kisasszony napján történt feltalálása. Megjegyzendőknek ítéljük még a szónok ama észrevételét és szemrehányását: miszerint a sz. koronával Magyarország is felajánlatott sz. Istvántól szűz Mária oltalmába, s így valamint a koronát Mária mentette meg, a hazát is csak Mária mentheti meg számtalan nyomoruságos bajaiból. Minden nyomoruságnak oka, a mostani Magyaroknak Mária iránti tiszteletlensége; s mondá a szónok: csak Mária tiszteletének virágzásával, virágzik a haza boldogsága is; Mária tiszteletének hanyatlásával hanyatlík a haza jóléte is. Olly annyira együtt jár e kettő, hogy — fejeze be a szónok — ha Magyarország elvesznék, sirkövére ezt lehetne írni: Itt volt Magyarország, melly Mária iránti hidegsége miatt veszett el! Szomorú, de igaz: hogy Magyarország nagyon hanyatlott Szűz Mária tiszteletében, mit a Szombati böjt olly gyakori megszégése keserűen tanúsít.

Russek Ferdinand, vendéglős.

Különfélék.

Kedves szolgálatot vélünk tenni a főtiszt. Lelkész uraknak, midőn őket az imént megjelent következő munkára figyelmeztetjük: Compendium Theologiae Pastoralis e Scriptis SS. PP. et Libris appr. Auctorum Catholicorum, usibus publ. Praelectionum, item Synodalium ac Dioecesanorum Examinum accomdatum. Liber I. Munus Past. Profeticum. Pestini 1853. Minthogy a hittudományok jelen állásához mért s latin nyelven szerkesztett illyenemű iskolai kézikönyv hiányában voltunk, a többnemű jeles munkáiról díesérve ismeretes, de nevét jelenleg elhallgatni kívánó szerző ur bizonyosan érezhető hiányt pótol, midőn jelen munka kiadásához fogott. Ezen első kötetnek az ára 1 fr. 30 kr. pp. Pesten nt. Zimmermann Jakab mesterképezdei tanár ur megrendeléseket elfogad.

Bakony-Koppány helységben (Pápa mellett) a tanítói s jegyzői hivatal megürült. A kik e kiváltat elnyerni ohajtják, nt. Kropf Boldizsár, bakony-koppányi

lelkész urhoz a szükséges bizonyítványokkal ellátva fordulni, el ne mulasszák.

Kegyves adományok: A sz. gyermekség társulatának: Ivanich Pál Szabadkáról 4 fr. pp. Az ekeesi hívek 4 fr. pp.

A középafrikai missióra: az ekeesi hívek 6 forint pengőt.

Könyvajánlat. Több évek óta könyvávalással foglalkozván, a nt. Lelkész urak többnyire csak népszerű és történetekkel átszótt egyházi beszédek felől kérdezkedtek; millyenek az egyházi magyar irodalomban mindedig hiányzottak. Pedig ha visszaemlékezünk gyermekkorunkra, midőn kisebb mesék s történetek egészen lebilincseltek s azokat naphosszant is örömet elhallgattuk; ha meggondoljuk, hogy még most felnőtt korunkban is milly nagy figyelem- s részvétellel olvassuk s hallgatjuk a vonzó történeteket: mindenki könnyen beláthatja, hogy az illy tartalmu egyházi beszédeket a hívek nagy figyelem- s haszonnal hallgatnák s általuk az egyházi magyar irodalomban nagy hiány pótolhatnék. Mit fontolóra véven, e hiányt betölteni akartam; s már most a kath. magyar Lelkész uraknak figyelmök- s részvétökbe ajánlhatom illy ezimű könyvemet: „**Történetekkel felvilágosított egyházi beszédek minden vasarnapra, ünnepre s több alkalmakra.**“ Németből szabadon fordítá Huszár Károly, fehérmegyei áldozar. I. Füzet. Ára csak 24 krajczár p.

Az egész munka füzetenként egy év alatt megjelenik, s pedig legközelebbi használhatas végett jóval előbb azon időnél, mellyre az illető szent beszédek szabvány. A könyv ajánlataul az előszóból még csak Xaveri szent Ferencz véleményét hozom fel: „Ki a népet ismeri, nem fogja tagadni, hogy az igazságot soha sem fogadja nagyobb sovárral, s emlékezetébe szintugy mint szívébe soha sem vési mélyebben, mint ha az történet vagy elbeszélés alakban adatik elő. Ha a szent beszéd alatt figyelme gyengülni látszik, akkor a szónok történetet kezd beszélni: „Élt egykor,“ ekkor ismét mindenki feszült figyelemmel hallgat; s ha valaha valami tanulságot, kevésbé kiképzettek is, több évek után elmondani tudnak, ez bizonyára valamely beszédből szőtt történet.“ A szent ügy előmozdítása végett, e soraim közlésére a többi magyar egyházi s világi hírlapokat is alázattal felkérem.

Székesfehérvárott, october 12-én 1853.

Ráder Antal, könyvtáros.

Mai számunkhoz van csatolva:

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„EGYHÁZI BESZÉDEK“

ezimű munkára.

Kiadja „a jó és olvasó könyvkiadó társulat,“ szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomatja LUKÁCS LÁSZLÓ és TÁRSA, országút, 6. sz.